

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

TRẦN THẾ VINH

**DỰ BÁO QUY MÔ PHÁT TRIỂN GIÁO DỤC
TIỂU HỌC VÀ TRUNG HỌC CƠ SỞ HUYỆN CÔ TÔ
TỈNH QUẢNG NINH ĐẾN NĂM 2020**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2013

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

TRẦN THẾ VINH

**DỰ BÁO QUY MÔ PHÁT TRIỂN GIÁO DỤC
TIỂU HỌC VÀ TRUNG HỌC CƠ SỞ HUYỆN CÔ TÔ
TỈNH QUẢNG NINH ĐẾN NĂM 2020**

Chuyên ngành: Quản lý giáo dục

Mã số: 60.14.01.14

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: TS. Đỗ Văn Chấn

THÁI NGUYÊN - 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các số liệu và kết quả nghiên cứu nêu trong luận văn là trung thực; được các đồng tác giả cho phép sử dụng và chưa từng được công bố trong bất kỳ một công trình nào khác.

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2013

Tác giả luận văn

Trần Thế Vinh

LỜI CẢM ƠN

Tác giả xin chân thành bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến:

Hội đồng khoa học chuyên ngành Quản lý Giáo dục - Khoa Tâm lý giáo dục - Trường Đại học sư phạm - Đại học Thái Nguyên và các Thầy, cô giáo đã tham gia quản lý, giảng dạy động viên giúp đỡ tôi trong suốt quá trình nghiên cứu, học tập.

Tiến sĩ Đỗ Văn Chấn - Thầy giáo - Người hướng dẫn khoa học đã tận tình chỉ bảo giúp đỡ tôi trong suốt quá trình nghiên cứu để hoàn thành luận văn này.

Thường trực huyện ủy, HĐND - UBND huyện Cô Tô; Văn phòng huyện ủy, HĐND - UBND huyện; Phòng Tài chính - Kế hoạch & Công thương; Phòng Thống kê; Phòng Nội vụ; Phòng Lao động TB&XH; Trung tâm dân số; Phòng Giáo dục và Đào tạo cùng các đơn vị trường học trực thuộc đã tạo điều kiện thuận lợi trong việc cung cấp số liệu và tư vấn khoa học trong quá trình nghiên cứu.

Sở Giáo dục & Đào tạo Quảng Ninh; Trường THPT Cô Tô cùng gia đình và đồng nghiệp đã tạo điều kiện về mọi mặt để tôi hoàn thành nhiệm vụ học tập và nghiên cứu.

Mặc dù đã rất cố gắng, nhưng Luận văn tốt nghiệp không tránh khỏi những thiếu sót, khiêm khuyết. Kính mong nhận được sự góp ý, chỉ dẫn thêm của Hội đồng khoa học và các Thầy, cô giáo.

Tôi xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2013

Tác giả luận văn

Trần Thế Vinh

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC BẢNG	v
DANH MỤC SƠ ĐỒ	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
1.1. Về lí luận.....	1
1.2. Về thực tiễn.....	3
2. Mục đích nghiên cứu	4
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu.....	4
3. 1. Khách thể nghiên cứu	4
3. 2. Đối tượng nghiên cứu	4
4. Giả thuyết khoa học	5
5. Nhiệm vụ nghiên cứu.....	5
5.1. Nghiên cứu và hệ thống hóa cơ sở lí luận về dự báo quy mô phát triển GD nói chung và dự báo quy mô phát triển giáo dục TH và THCS nói riêng.....	5
5.2. Khảo sát, phân tích và đánh giá thực trạng giáo dục TH và THCS huyện Cô Tô, tỉnh Quảng Ninh trong thời gian qua.	5
5.3. Dự báo quy mô phát triển giáo dục TH và THCS đến năm 2020 và đề xuất một số biện pháp để thực hiện dự báo.	5
6. Phạm vi nghiên cứu	5
7. Phương pháp nghiên cứu	5
7. 1. Nhóm phương pháp nghiên cứu lí luận	5
7.2. Nhóm phương pháp nghiên cứu thực tiễn	5
7.3. Các phương pháp dự báo quy mô GD&ĐT và phương pháp xây dựng quy hoạch phát triển giáo dục.....	5
8. Cấu trúc luận văn	6

CHƯƠNG 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ DỰ BÁO QUY MÔ PHÁT TRIỂN GIÁO DỤC NÓI CHUNG VÀ DỰ BÁO QUY MÔ PHÁT TRIỂN GIÁO DỤC TIỂU HỌC VÀ TRUNG HỌC CƠ SỞ NÓI RIÊNG.....	7
1.1. Tổng quan nghiên cứu vấn đề.....	7
1.2. Vị trí, vai trò của Giáo dục - Đào tạo nói chung và Giáo dục phổ thông nói riêng trong sự phát triển kinh tế - xã hội.....	10
1.3. Vị trí, vai trò của giáo dục tiểu học và trung học cơ sở trong hệ thống giáo dục quốc dân.....	13
1.3.1. Giáo dục Tiểu học.....	13
1.3.2. Giáo dục THCS.....	14
1.4. Khái niệm dự báo, dự báo giáo dục và dự báo quy mô phát triển giáo dục	14
1.4.1. Khái niệm về dự báo.....	14
1.4.2. Tính chất của dự báo.....	15
1.4.3. Chức năng và vai trò của dự báo	16
1.4.3.1. Chức năng của dự báo	16
1.4.3.2. Vai trò của dự báo.....	17
1.4.4. Dự báo giáo dục - đào tạo và dự báo quy mô phát triển giáo dục	17
1.5. Những cách tiếp cận khi lập dự báo	20
1.5.1. Tiếp cận lịch sử.....	20
1.5.2. Tiếp cận phức hợp	20
1.5.3. Tiếp cận cấu trúc hệ thống.....	20
1.6. Các nguyên tắc dự báo.....	21
1.6.1. Nguyên tắc thống nhất chính trị, kinh tế và khoa học	21
1.6.2. Nguyên tắc tính hệ thống của dự báo	21
1.6.3. Nguyên tắc tính khoa học của dự báo.....	21
1.6.4. Nguyên tắc tính thích hợp của dự báo	21
1.6.5. Nguyên tắc đa phương án của dự báo.....	21
1.7. Các phương pháp dự báo quy mô phát triển giáo dục	21
1.7.1. Phương pháp ngoại suy xu thế (Ngoại suy theo dãy thời gian).....	22
1.7.2. Phương pháp sơ đồ luồng	23

1.7.3. Phương pháp chuyên gia.....	24
1.7.4. Phương pháp sử dụng chương trình phần mềm của Bộ Giáo dục và Đào tạo.....	25
1.7.5. Phương pháp dựa vào các chỉ số phát triển trong chương trình phát triển KT - XH địa phương của thời kì dự báo	26
1.8. Những nhân tố ảnh hưởng đến quy mô phát triển Giáo dục - Đào tạo nói chung và phát triển GD Tiểu học và Trung học cơ sở nói riêng	27
1.8.1. Nhóm nhân tố chính trị xã hội	27
1.8.2. Nhóm nhân tố khoa học công nghệ	27
1.8.3. Nhóm nhân tố bên trong của hệ thống giáo dục	28
1.8.4. Nhóm các nhân tố quốc tế về giáo dục và đào tạo	28
Kết luận chương 1	28
CHƯƠNG 2. THỰC TRẠNG GIÁO DỤC TIỂU HỌC VÀ TRUNG HỌC CƠ SỞ HUYỆN CÔ TÔ, TỈNH QUẢNG NINH	30
2.1. Khái quát về đặc điểm địa lý, kinh tế - xã hội huyện Cô Tô.....	30
2.1.1. Vị trí địa lý, điều kiện tự nhiên, dân số và nguồn nhân lực.....	30
2.1.2. Đặc điểm kinh tế xã hội huyện Cô Tô	31
2.1.2.1. Tăng trưởng kinh tế và dịch chuyển cơ cấu kinh tế.....	31
2.1.2.2. Văn hóa và các vấn đề xã hội	32
2.1.3. Nhận xét chung về những thuận lợi, khó khăn của điều kiện tự nhiên, kinh tế xã hội ảnh hưởng đến phát triển giáo dục của huyện Cô Tô	33
2.1.3.1. Thuận lợi.....	33
2.1.3.2. Khó khăn.....	34
2.2. Thực trạng phát triển Giáo dục tiểu học và Trung học cơ sở huyện Cô Tô	34
2.2.1. Khái quát chung tình hình giáo dục huyện Cô Tô.....	34
2.2.2. Quy mô học sinh và mạng lưới trường lớp.....	35
2.2.2.1. Về quy mô học sinh	35
2.2.2.2. Về Mạng lưới trường lớp Tiểu học và THCS.....	36
2.2.3. Thực trạng đội ngũ CB, GV, NV ngành Giáo dục huyện Cô Tô	36
2.2.3.1. Đối với đội ngũ cán bộ quản lý.....	36
2.2.3.2. Đối với đội ngũ giáo viên	37

2.2.3.3. Về đội ngũ nhân viên.....	39
2.2.4. Chất lượng giáo dục và hiệu quả đào tạo.....	39
2.2.4.1. Chất lượng giáo dục.....	39
2.2.4.2. Hiệu quả đào tạo	41
2.2.5. Cơ sở vật chất, thiết bị dạy học và các nguồn kinh phí.....	41
2.2.5.1. Cơ sở vật chất và thiết bị dạy học.....	41
2.2.5.2. Các nguồn kinh phí cho Giáo dục huyện Cô Tô.....	44
2.2.6. Công tác xã hội hóa giáo dục.....	46
2.3. Nhận xét chung về thực trạng giáo dục tiểu học và THCS huyện Cô Tô (phân tích theo sơ đồ SWOT).....	47
2.3.1. Những mặt mạnh	47
2.3.2. Những mặt yếu.....	47
2.3.3. Những thuận lợi	47
2.3.4. Những khó khăn.....	47
Kết luận chương 2.....	49
CHƯƠNG 3. DỰ BÁO QUY MÔ PHÁT TRIỂN GIÁO DỤC TIỂU HỌC, TRUNG HỌC CƠ SỞ HUYỆN CÔ TÔ, TỈNH QUẢNG NINH ĐẾN NĂM 2020	50
3.1. Những căn cứ có tính chất định hướng để dự báo quy mô phát triển Giáo dục Tiểu học và Trung học cơ sở huyện Cô Tô đến năm 2020.....	50
3.1.1. Định hướng chiến lược phát triển giáo dục và đào tạo trong thời kì công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước	50
3.1.2. Mục tiêu phát triển kinh tế xã hội của tỉnh Quảng Ninh đến năm 2015 và những năm tiếp theo.....	52
3.1.3. Định hướng phát triển Giáo dục - Đào tạo tỉnh Quảng Ninh đến năm 2015 và những năm tiếp theo	53
3.1.4. Mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội huyện Cô Tô đến năm 2015 và những năm tiếp theo.....	55
3.1.5. Mục tiêu phát triển giáo dục TH, THCS huyện Cô Tô đến năm 2015 và những năm tiếp theo.....	56
3.1.5.1. Mục tiêu phát triển quy mô giáo dục.....	56

3.1.5.2. Mục tiêu chất lượng giáo dục	56
3.1.5.3. Mục tiêu xây dựng các điều kiện cho giáo dục	57
3.2. Cơ sở và các định mức tính toán trong dự báo	57
3.2.1. Chỉ số phân luồng giáo dục bình quân trong thời kỳ dự báo.....	57
3.2.2. Các định mức tính toán.....	58
3.3. Dự báo số lượng học sinh Tiểu học và THCS huyện Cô Tô, tỉnh Quảng Ninh đến năm 2020.....	58
3.3.1. Phương án 1	59
3.3.2. Phương án 2	62
3.3.3. Phương án 3	65
3.3.4. Phương án 4.....	67
3.3.5. Lựa chọn kết quả dự báo số lượng học sinh qua 4 phương án	68
3.4. Dự báo số lượng trường, lớp cấp Tiểu học và Trung học cơ sở huyện Cô Tô, tỉnh Quảng Ninh giai đoạn 2012 - 2020.....	70
3.4.1. Những căn cứ để dự báo mạng lưới trường lớp.....	70
3.4.2. Dự báo số lượng trường, lớp cấp Tiểu học và THCS.....	71
3.4.2.1. Dự báo số lượng trường, lớp cấp Tiểu học.....	71
3.4.2.2. Dự báo số lượng trường, lớp cấp THCS.....	72
3.5. Dự báo số lượng cán bộ quản lý, giáo viên Tiểu học và Trung học cơ sở huyện Cô Tô giai đoạn 2012 - 2020	73
3.5.1. Những căn cứ để dự báo đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên.....	73
3.5.2. Dự báo đội ngũ giáo viên Tiểu học và THCS huyện Cô Tô.	74
3.5.3. Dự báo đội ngũ cán bộ quản lý các trường Tiểu học, THCS	75
3.6. Dự báo cơ sở vật chất cho Giáo dục Tiểu học và Trung học cơ sở huyện Cô Tô, tỉnh Quảng Ninh giai đoạn 2012 - 2020	75
3.6.1. Dự báo nhu cầu phòng học, chỗ ngồi	75
3.6.2. Tăng mới phòng chức năng và khôi phục vụ học tập.....	76
3.6.3. Sách và thiết bị trường học	76
3.7. Dự báo nguồn tài chính đầu tư cho Giáo dục Tiểu học và Trung học cơ sở huyện Cô Tô, tỉnh Quảng Ninh giai đoạn 2012 - 2020	78
3.7.1. Nguồn tài chính để chi trả lương và chi khác	78

3.7.2. Nguồn tài chính để xây dựng CSVC, mua sắm trang thiết bị	78
3.8. Các biện pháp thực hiện kết quả dự báo phát triển Giáo dục Tiểu học và Trung học cơ sở huyện Cô Tô, tỉnh Quảng Ninh giai đoạn 2012 - 2020	79
3.8.1. Tăng cường công tác lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng, chính quyền địa phương đối với giáo dục - đào tạo.....	80
3.8.2. Triển khai tốt việc thực hiện dự báo quy mô học sinh và mạng lưới trường lớp trong huyện	80
3.8.3. Xây dựng đội ngũ giáo viên và cán bộ quản lý giáo dục.....	81
3.8.3.1. Biện pháp đảm bảo số lượng và cân đối đội ngũ theo trường trong huyện	81
3.8.3.2. Biện pháp nâng cao chất lượng.....	81
3.8.4. Tăng cường công tác quản lý và kế hoạch hoá giáo dục	82
3.8.5. Tăng cường các nguồn lực cho giáo dục	82
3.8.6. Biện pháp phân luồng học sinh.....	83
3.8.7. Đẩy mạnh công tác xã hội hoá sự nghiệp giáo dục - đào tạo	84
3.9. Khảo nghiệm về mặt nhận thức tính cần thiết và khả thi của biện pháp thực hiện dự báo.....	84
Kết luận chương 3.....	86
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ.....	88
1. Kết luận.....	88
2. Khuyến nghị.....	89
2.1. Đối với Bộ giáo dục & đào tạo	89
2.2. Đối với UBND tỉnh và Sở GD&ĐT Quảng Ninh	89
2.3. Đối với Huyện uỷ, HĐND, UBND huyện Cô Tô.....	89
2.4. Đối với phòng giáo dục huyện.....	90
2.5. Đối với các trường Tiểu học và THCS trong huyện:.....	90
2.6. Đối với Đảng uỷ, chính quyền các xã (thị trấn):	90
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	91
PHỤ LỤC.....	1